

Hoe kijk je naar je vijanden?

In oorlogstijd is het moeilijk om de ander als mens en als schepsel van God te zien. Dat is een heel menselijke reactie, want hoe kun je de tegenstander aan de ene kant zien als een mens, een vader, een broer, een schepsel van God en tegelijkertijd doodschieten? Als je de ander enkel ziet als terrorist, dan maak je hem daarmee minder menselijk en voel je minder de heftigheid van wat er gebeurt als er een schepsel van God gedood wordt. Die pijn is ook een worsteling voor een deel van de Israëli's.

Binnen de Israëli'sche samenleving en zeker binnen het Jodendom telt een mensenleven heel zwaar. Het is precies ook deze 'zwakke plek' die Hamas gebruikt bij de nog steeds voortdurende gijzeling van tientallen Israëli's. Tegelijkertijd zei iemand een keer tegen ons: 'Ze hadden Gaza niet binnen moeten gaan met de soldaten, want onze jongens sterven daar. Ze hadden er een bommentapijt over moeten leggen.' De kwalijke suggestie hiervan is dat het leven van mensen in Gaza er niet of minder toe doet.

Vijandliefde

In de christelijke traditie hebben we de Bergrede waarin de Heere Jezus spreekt over de omgang met je vijanden. In de Bergrede zegt Hij het volgende: 'U hebt gehoord dat er gezegd is: U moet uw naaste liefhebben en uw vijand moet u haten. Maar ik zeg u: Heb uw vijanden lief; zegen hen die u vervloeken; doe goed aan hen die u haten; en bid voor hen die u beledigen en u vervolgen'. Het eerste deel over het liefhebben van je naaste, is een citaat van Lev. 19:18. Het tweede deel over het haten van de vijanden is mogelijk iets wat mensen meekregen vanuit hun traditie. Een andere optie is dat het een combinatie is met een Psalmwoord: 'Zou ik niet haten, HEERE, wie U

haten, walgen van wie tegen U opstaan? Ik haat hen met een volkomen haat, mijn eigen vijanden zijn het.' (Ps. 139:21-22) Het is in ieder geval duidelijk dat Jezus oproept om ieder mens lief te hebben.

Nooit vergeven...

Gevoelens van haat en van wraak waren en zijn aanwezig in de Israëli'sche maatschappij. 'We zullen nooit vergeten en we zullen nooit vergeven', zo sprak premier Netanyahu kort na 7 oktober. Het schrijnende van de hele situatie is juist dat veel vredesactivisten die begaan waren met het lot van de Gazanen, ook het hardst getroffen zijn door de aanslagen van Hamas. Vivian Silver was een bekende Canadees-Israëli'sche vredesactiviste: op 7 oktober werd ze vermoord. Ada Sagi was een vredesactiviste uit de kibboets Nir Oz die anderen Arabisch leerde om te kunnen communiceren met hun Arabische burens. Op 7 oktober werd ze meegenomen naar Gaza en werd ze voor 53 dagen gegijzeld in Gaza. Na haar gijzeling vertelde ze dat ze haar hoop op vrede heeft verloren.

Verblijd u niet

Op één van de bijeenkomsten van de 'Jerusalem Rainbow Group', een Joods-christelijke dialogogroep die al bestaat

Gele lintjes: overal zichtbare verwijzingen naar de gegijzelden.

sinds 1965, werd een lezing gegeven door de vredesactiviste Leah Shakdiel. Zij vertelde over hoe er in de Joodse traditie gesproken wordt over (het doden van) vijanden. Een belangrijke passage uit de Thora is de doortocht van Israël door de Schelfzee (Ex. 14). In vers 20 wordt gezegd: 'De een kon niet in de nabijheid van de ander komen, heel de nacht.' In de Babylonische Talmoed, een serie boeken over de mondelinge Thora en discussies daarover, wordt gevraagd wat dit vers betekent. Volgens de Talmoed wordt hier beschreven hoe op dat moment van Israël's verlossing de engelen een lied voor God willen zingen (deze connectie wordt gelegd vanwege het Hebreeuws in dit vers dat doet denken aan Jes. 6:3, waar de engelen elkaar toeroepen). Het antwoord van God luidt: 'Het werk van mijn handen verdrinkt in de zee en jullie reciteren een lied voor mij?' (Sanhedrin 39b).

Verblijd u niet als uw vijand valt

In een andere bron (voor de liefhebbers: Pesikta de-Rav Kahana) wordt het Paasfeest vergeleken met het Loofhuttenfeest. Op het Loofhuttenfeest worden elke dag de lofzalmen, het *Hallel* (Ps. 113-118) gelezen, op het Paasfeest alleen op de seideravond aan het begin van het feest en op de eerste dag. Waarom is er geen oproep in de Schrift om blij te zijn tijdens het Paasfeest? Het is toch een feest van bevrijding? Het antwoord is: omdat de Egyptenaren stierven tijdens het Paasfeest. Eén van de rabbi's verwijst daarbij naar een tekst uit Spreuken: 'Verblijd u niet als uw vijand valt' (Spr. 24:17). Deze teksten uit de latere Joodse traditie verwijzen naar de bewogenheid van God over de vijanden. Na de lezing was er gelegenheid om te reageren op de lezing. Eén van de Joodse aanwezigen vertelde met tranen in haar ogen dat ze dit geluid de afgelopen tijd had gemist. Een mens blijft altijd een schepsel van God, wat hij of zij ook gedaan heeft. We hopen en bidden dat er hier iedere keer nieuwe mensen opstaan die zoeken naar vrede en verzoening tussen alle mensen, hoe onmogelijk dat ook is in de gegeven omstandigheden. «

Poster met foto's van gegijzelden.